

Πρόγραμμα μεταρρύθμισης της είσπραξης των ασφαλιστικών εισφορών

Αναφορά: Μνημόνιο Οικονομικής και Χρηματοπιστωτικής Πολιτικής. Θεσμικές δημοσιονομικές μεταρρυθμίσεις. Παράρτημα Ι, Στοιχείο 3, Παρ.10 – Μνημόνιο (ΜοΥ), παρ.2.8.2.8: «Ενσωμάτωση Ασφαλιστικών Εισφορών στην Φορολογική Διοίκηση»

Στόχος: Πρόγραμμα Μεταρρυθμίσεων για την είσπραξη των εισφορών κοινωνικής ασφάλισης στην Ελλάδα, με ενσωμάτωση των διαδικασιών υποβολής δηλώσεων ασφαλιστικών εισφορών, καταβολής και είσπραξής τους, στη φορολογική διοίκηση. Για την επίτευξη του στόχου θα πρέπει να εξασφαλιστεί:

- Η αποτελεσματική συνεργασία μεταξύ των Υπουργείων Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Πρόνοιας και Οικονομικών μέσω της στενής και συστηματικής συνεργασίας των εμπλεκόμενων φορέων και υπηρεσιών.
- Η παράλληλη εκτέλεση επί μέρους δράσεων στο πλαίσιο προκαταρκτικών εργασιών για ένα ενοποιημένο μοντέλο είσπραξης ασφαλιστικών εισφορών και φορολογικών εσόδων.
- Υιοθέτηση ενός χρονοδιαγράμματος άμεσης εφαρμογής για την ενσωμάτωση στη φορολογική διοίκηση της είσπραξης ασφαλιστικών εισφορών, με δέσμευση για τα ακόλουθα:

Την προετοιμασία για τη μεταρρύθμιση, μέσω της σύστασης μιας κοινής ομάδας εργασίας με εκπροσώπους του Υπουργείου Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Πρόνοιας, των αρμοδίων υπηρεσιών της φορολογικής διοίκησης, της Γενικής Γραμματείας Πληροφοριακών Συστημάτων, της ΗΔΙΚΑ ΑΕ, του ΙΚΑ, του ΟΑΕΕ, του ΟΓΑ με αντικείμενο την εποπτεία και παρακολούθηση:

- Της προετοιμασίας της μελέτης σκοπιμότητας (ποσοτική και ποιοτική ανάλυση) για την ενσωμάτωση των διαδικασιών υποβολής δηλώσεων ασφαλιστικών εισφορών, καταβολής και είσπραξής τους, στη φορολογική διοίκηση
- Το σχεδιασμό ενός λειτουργικού, ενοποιημένου μοντέλου είσπραξης ασφαλιστικών εισφορών και φόρου εισοδήματος φυσικών / νομικών προσώπων ή νομικών οντοτήτων
- Την ενοποίηση του μητρώου των υπόχρεων πληρωμής/συνεισφερόντων
- Τη νομική εναρμόνιση (πλήρης παραμετροποίηση) της βάσης των εισφορών μεταξύ των Ταμείων και του φόρου εισοδήματος φυσικών προσώπων/ ασφαλιστικών κλάσεων

Όπου κρίνεται απαραίτητο, θα πρέπει να εξασφαλίζεται η συμμετοχή των εκπροσώπων και των λοιπών ΦΚΑ.

Βασικοί άξονες και χρονοδιάγραμμα:

Οι βασικοί άξονες της μεταρρύθμισης και το αντίστοιχο χρονοδιάγραμμα υλοποίησής τους είναι:

30/09/2014 Μελέτη σκοπιμότητας για την ενσωμάτωση των διαδικασιών υποβολής δηλώσεων ασφαλιστικών εισφορών, καταβολής και είσπραξής τους, στη φορολογική διοίκηση (ποσοτική και ποιοτική ανάλυση)

31/12/2015 Δημιουργία του Κεντρικού Μητρώου των υπόχρεων καταβολής ασφαλιστικών εισφορών και φόρου εισοδήματος φυσικών / νομικών προσώπων ή νομικών οντοτήτων.

31/12/2016 Εναρμόνιση (πλήρης παραμετροποίηση) της βάσης εισφορών μεταξύ των μεγαλύτερων Ταμείων Κοινωνικής Ασφάλισης με το φόρο εισοδήματος φυσικών προσώπων/ασφαλιστικών κλάσεων

01/07/2017 Συγχώνευση της είσπραξης ασφαλιστικών εισφορών στη φορολογική διοίκηση

A. Μελέτη σκοπιμότητας - Ποσοτική και ποιοτική Ανάλυση (30/09/2014)

Ο άξονας αυτός περιλαμβάνει την απαιτούμενη ποιοτική και ποσοτική ανάλυση για την εκπόνηση της μελέτης σκοπιμότητας, με καθολική διασταύρωση των υποχρεώσεων εγγραφής, υποβολής δηλώσεων και καταβολής εισφορών (πληθυσμός συνεισφερόντων) στους ΦΚΑ και στη φορολογική διοίκηση για να παρασχεθούν επαρκή δεδομένα και να τεκμηριωθεί η επιχειρησιακή σκοπιμότητα του έργου. Η ανάλυση αυτή θα παρέχει πληροφορίες για τα πραγματικά στοιχεία που μετρούν τα δυνητικά οφέλη των εσόδων και την αναμενόμενη μείωση του διοικητικού και γραφειοκρατικού κόστους από την προσπάθεια μεταρρύθμισης. Η ανάλυση αυτή θα παράγει τα ακόλουθα αποτελέσματα:

- Προσδιορισμό της πιθανής αύξησης των εσόδων για κάθε ΦΚΑ και είδος εισφοράς
- Εντοπισμό των διαφορών στη βάση υπολογισμού (μισθό) των εισφορών και της φορολόγησης για μισθωτούς συνεισφέροντες
- Εντοπισμό μη δηλωμένων συνεισφερόντων
- Εντοπισμό διπλοεγγεγραμμένων συνεισφερόντων (ελεύθεροι επαγγελματίες, μισθωτοί, αυτοαπασχολούμενοι)
- Προσδιορισμό του κοινού αναγνωριστικού στοιχείου τους
- Προσδιορισμό του συνολικού πληθυσμού συνεισφερόντων και υπόχρεων πληρωμής για ασφάλιση και φορολόγηση
- Προσδιορισμό ποσοστού συμμόρφωσης για τους προηγούμενους 27 μήνες
- Εκτίμηση προτύπων συμπεριφοράς των υπόχρεων πληρωμής
- Προσδιορισμό διαφορών μεταξύ πραγματικής οφειλής και πληρωμής
- Εντοπισμό των περιοχών μη συμμόρφωσης βάσει του τομέα επιχειρηματικότητας και την γεωγραφική περιοχή για την ασφάλιση και τη φορολόγηση
- Συγκρότηση της βάσης για το κεντρικό μητρώο των υπόχρεων πληρωμής/συνεισφερόντων
- Προσδιορισμό του αναμενόμενου διοικητικού οφέλους

Για την ταυτοποίηση των ανωτέρω στοιχείων απαιτείται η συνεργασία των πληροφοριακών συστημάτων της ΗΔΙΚΑ ΑΕ, του ΙΚΑ_ΕΤΑΜ, της φορολογικής διοίκησης, των πληροφοριακών συστημάτων των λοιπών Ταμείων, της ΕΡΓΑΝΗ και της Γενικής Γραμματείας Πληροφοριακών Συστημάτων.. Η ανταλλαγή δεδομένων και στοιχείων από τους αναφερόμενους φορείς είναι θεμελιώδους σημασίας για την επιτυχία του έργου. Για το σκοπό αυτό τα Υπουργεία Εργασίας, Κοινωνικής

Ασφάλισης και Πρόνοιας και Οικονομικών θα διασφαλίσουν και θα εποπτεύουν τους καθ' ύλην αρμόδιους φορείς για την υποβολή όλων των απαιτούμενων, διαθέσιμων στοιχείων εντός των προθεσμιών που θα τεθούν.

Β. Δημιουργία Κεντρικού Μητρώου υπόχρεων εισφορών κοινωνικής ασφάλισης και φόρου εισοδήματος φυσικών / νομικών προσώπων ή νομικών οντοτήτων (31/12/2015)

Η δημιουργία ενός Κεντρικού/Ενιαίου Μητρώου υπόχρεων εισφορών κοινωνικής ασφάλισης και φόρου εισοδήματος και ενιαίας διαδικασίας εγγραφής συνιστά έναν ουσιώδη άξονα των δράσεων για την ενοποίηση της είσπραξης ασφαλιστικών εισφορών και φόρου εισοδήματος.

Το ενιαίο Μητρώο είναι σύμφωνο με τις μεταρρυθμίσεις που προωθούν τα Υπουργεία στον τομέα των πληροφοριακών συστημάτων για την εδραίωση των πληροφοριών και την παροχή των απαραίτητων στοιχείων για τη λήψη αποφάσεων.

Ένα σχέδιο του Κεντρικού/Ενιαίου Μητρώου, το οποίο θα περιέχει την περιγραφή του περιεχομένου καθώς και το προτεινόμενο επιχειρησιακό μοντέλο (με αναφορά στον τρόπο με τον οποίο οι παλιές οφειλές εγγεγραμμένες στο ΚΕΑΟ θα ενσωματωθούν στο μοντέλο αναφοράς και είσπραξης) θα προετοιμαστεί έως το τέλος Σεπτεμβρίου 2014, ως μέρος της προκαταρκτικής εργασίας για το έργο της ενοποίησης της είσπραξης ασφαλιστικών εισφορών και φορολογικών εσόδων.

Η ανάλυση της επιχειρησιακής διαδικασίας συνιστά μια σημαντική παράμετρο στον υπολογισμό του κόστους κάθε δραστηριότητας προκειμένου να αξιολογηθεί η δυνητική εξοικονόμηση διοικητικού κόστους, ανθρώπινων πόρων κλπ για τον ανασχεδιασμό του συστήματος.

Γ. Εναρμόνιση (πλήρης παραμετροποίηση) της βάσης εισφορών μεταξύ των μεγαλύτερων Ταμείων Κοινωνικής Ασφάλισης με το φόρο εισοδήματος φυσικών προσώπων /ασφαλιστικών κλάσεων (31.12.2016)

Γ1. Εναρμόνιση Κανόνων Λειτουργίας

Η εναρμόνιση των κανόνων λειτουργίας σε όλα τα πεδία που συνδέονται με τις λειτουργίες είσπραξης εισφορών και εσόδων των Φορέων Κοινωνικής Ασφάλισης και της φορολογικής διοίκησης συνιστά καθοριστικό παράγοντα για την επιτυχή υλοποίηση του σχεδίου μεταρρύθμισης. Τα πεδία εναρμόνισης αφορούν ενδεικτικά τα ακόλουθα:

- Κοινά ψηφία ταυτοποίησης
- Βάση Υπολογισμού Εισφορών
- Ελάχιστη - μέγιστη βάση υπολογισμού
- Ποσοστιαία σύνθεση της εισφοράς
- Ελάχιστη - Μέγιστη αξία εισφοράς

- Απαλλαγές – εξαιρέσεις
- Έκδοση πράξης χρέωσης και ειδοποίησης – καθορισμένες ημερομηνίες ειδοποίησης και πληρωμής
- Περίοδος χάριτος πληρωμής
- Τρόπος και τόπος καταβολής (διατάξεις περί πραγματοποίησης πληρωμών - ενδο-τραπεζικό Σύστημα)
- Προσαυξήσεις-Πρόστιμα καθυστερημένων πληρωμών
- Κανόνες διαχείρισης περί μη συμμόρφωσης και επεξεργασία των μη καταβληθεισών εισφορών
- Κανόνες για την κατανομή μερικής πληρωμής ανεξόφλητων χρεών
- Έλεγχος της ελάχιστης ετήσιας απαιτούμενης εργασίας

Γ2. Οδικός χάρτης για την εναρμόνιση του θεσμικού πλαισίου

Η εναρμόνιση του θεσμικού πλαισίου είναι κρίσιμης σημασίας για την επιτυχή υλοποίηση του σχεδίου της μεταρρύθμισης. Τα πεδία εναρμόνισης παρουσιάζονται επιγραμματικά ακολούθως:

I. Εναρμόνιση βασικών νομοθετικών διατάξεων

- Ορισμός υπόχρεου πληρωμής
- Ορισμός ασφαλισμένου συνεισφέροντος/υπόχρεου πληρωμής
- Κανόνες Ταυτοποίησης - κοινά αναγνωριστικά
- Ευθύνη θεματοφύλακα
- Βάση υπολογισμού εισφορών
- Κανόνες για τον υπολογισμό των εισφορών
  - Ποσοστιαία βάση υπολογισμού
  - Κανόνες για διαφορετικές κατηγορίες συνεισφερόντων
  - Ορισμός ελάχιστων και μέγιστων ορίων στη βάση υπολογισμού
  - Ορισμός ελάχιστων και μέγιστων ορίων στην αξία της εισφοράς
- Υποχρέωση έκδοσης ειδοποιητηρίου (τρόπος - χρόνος απαίτησης)
- Υποχρέωση πληρωμής (χρόνος απαίτησης, περίοδος χάριτος)
- Προσαυξήσεις- πρόστιμα καθυστερημένων πληρωμών
- Πρόστιμα - κυρώσεις μη Συμμόρφωσης (τρόπος επιβολής του προστίμου - πλημμελήματος)
- Προτεραιότητα στον εντοπισμό των μερικώς καταβληθέντων εισφορών (περίοδος, φορέας, τύπος εισφοράς)

II. Εναρμόνιση παράγωγου δικαίου:

- Νομοθετικές διατάξεις περί πραγματοποίησης πληρωμών – τραπεζικού συστήματος - επίσημο μέσο πληρωμών για ασφάλιση – φορολόγηση
- Τόπος και τρόπος πληρωμής
- Παρεχόμενες υπηρεσίες στους συνεισφέροντες (συχνότητα, λειτουργία, τύπος υπηρεσιών)

Δ. Εννοιολογικός σχεδιασμός του ενοποιημένου μοντέλου είσπραξης

Ο κύριος στόχος ενός ενοποιημένου μοντέλου είσπραξης θα πρέπει να επικεντρωθεί στην ενοποίηση. Ένα κεντρικό σύστημα υποβολής δηλώσεων, καταβολής οφειλομένων και είσπραξης εισφορών θα μειώσει το διαχειριστικό κόστος για τους Φορείς Κοινωνικής Ασφάλισης, απλοποιώντας παράλληλα την υποβολή δηλώσεων και καταβολή οφειλομένων για τους υπόχρεους πληρωμής ασφαλιστικών εισφορών και φόρων. Το νέο μοντέλο είσπραξης θα επιτρέψει στους Φορείς Κοινωνικής Ασφάλισης να επικεντρωθούν στις κύριες αρμοδιότητές τους που είναι η εξυπηρέτηση και έκδοση παροχών στους δικαιούχους και όχι η είσπραξη εισφορών. Το νέο μοντέλο θα πρέπει να εξασφαλίζει την αποτελεσματική και αποδοτική ροή πληροφοριών και πληρωμών εισφορών κοινωνικής ασφάλισης και φόρων προς τους αντίστοιχους φορείς – αποδέκτες εντός ελάχιστου χρόνου, το αργότερο εντός 24 ωρών. Θα αξιοποιεί όλα τα υφιστάμενα ισχυρά στοιχεία του συστήματος ενώ θα περιορίσει τις αδυναμίες και μειονεκτήματα του υφισταμένου.

Θα πρέπει να εξασφαλίζει:

- Διαφάνεια στην κατανομή των πληρωμών, στη ροή του χρήματος και των πληροφοριών μεταξύ του φορέα είσπραξης και των Φορέων Κοινωνικής Ασφάλισης και της φορολογικής διοίκησης.
- Όλοι οι εμπλεκόμενοι οργανισμοί αποδέκτες ασφαλιστικών εισφορών και φορολογικών εσόδων θα είναι μέτοχοι του ενιαίου συστήματος συλλογής εισφορών – εσόδων. Στο πλαίσιο αυτό θα διασφαλίζεται ταυτόχρονη κίνηση εισφορών και ροής πληροφοριών. Οι εισφορές που εισπράττονται υπέρ των αντίστοιχων ασφαλιστικών Ταμείων θα κατατίθενται άμεσα σε λογαριασμούς των Ταμείων χωρίς να περνούν από τον τραπεζικό λογαριασμό του ενδιαμέσου φορέα είσπραξης. Οι πράξεις και οι εισφορές θα πρέπει να μπορούν να ελεγχθούν ανά πάσα στιγμή από ανεξάρτητες ελεγκτικές υπηρεσίες, κατόπιν αιτήματος ενός των ενδιαφερόμενων μερών.

Χρονοδιάγραμμα δραστηριοτήτων-Φορείς που εμπλέκονται			
	Δράσεις	Φορείς που εμπλέκονται	
		Συντονιστής	
Ia.	Μελέτη Σκοπιμότητας-Ποσοτική και Ποιοτική Ανάλυση	Κοινή Ομάδα Εργασίας ¹	
Ib.	Σχεδιασμός λειτουργικού μοντέλου ενσωμάτωσης ασφαλιστικών εισφορών – φορολογικών εσόδων	Κοινή Ομάδα Εργασίας ¹	
II.			
III.	Δημιουργία του Κεντρικού Μητρώου των υπόχρεων καταβολής ασφαλιστικών εισφορών και φόρου εισοδήματος φυσικών / νομικών προσώπων ή νομικών οντοτήτων Εναρμόνιση της βάσης εισφορών (πλήρης παραμετροποίηση) μεταξύ των μεγαλύτερων Ταμείων Κοινωνικής Ασφάλισης με το φόρο εισοδήματος φυσικών προσώπων/ασφαλιστικών κλάσεων	Κοινή Ομάδα Εργασίας ¹	
IIIa.	Εναρμόνιση θεσμικού πλαισίου	Κοινή Ομάδα Εργασίας ¹	
IIIb.	Εναρμόνιση δευτερογενούς νομοθεσίας	Κοινή Ομάδα Εργασίας ¹	
IV.	Επιχειρησιακή εναρμόνιση	Κοινή Ομάδα Εργασίας ¹	
V.	Συγχώνευση της είσπραξης ασφαλιστικών εισφορών στη φορολογική διοίκηση	Κοινή Ομάδα Εργασίας ¹	

¹ Εκπρόσωποι του Υπουργείου Εργασίας, της φορολογικής διοίκησης (ΓΓΔΕ), της ΓΓΠΣ, ΓΛΚ, ΗΔΙΚΑ, ΙΚΑ, ΟΑΕΕ, ΟΓΑ συμμετέχουν στην Κοινή Ομάδα Εργασίας. Όπου κρίνεται απαραίτητο, θα πρέπει να εξασφαλίζεται η συμμετοχή των εκπροσώπων των λοιπών ΦΚΑ.